

Ústav medicínskeho vzdelávania a simulácií LFUK

Predmet	Metodika prístupu k deťom s PAS pri návstu návštevy lekára
Scenár	MUDr. Silvia Hnilicová, PhD.
Ročník	1.
Účel	Manuál metodiky
Verzia	3
Dátum vydania	28.11.2024

OBSAH

OBSAH	2
1. Príprava a porozumenie pre samotným príchodom do simulačného centra	4
2. Pripravte si materiály, ktoré pomôžu nácviku	4
3. Hranie rolí a simulácia.....	5
4. Postupné vystavovanie	5
5. Pozitívne posilňovanie	6
6. Adresujte zmyslové aspekty vyšetrenia.....	6
7. Podpora komunikácie	7
8. Spolupráca s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti	7
9. Debríng a spätná väzba.....	7
10. Monitorovanie pokroku	8
Výhody intervencie v simulačnom centre.....	8
Zámery a ciele intervencie:	9
Prostredníctvom tohto procesu dieťa získava:	9
1. Predvídateľnosť.....	9
2. Sebavedomie.....	9
3. Zručnosti	9
Kľúčové techniky pre nácvik simulácií - skúsenosti.....	10
Kroky pre intervenciu v simulačnom centre	11
1. Úvodné posúdenie	11
2. Štruktúrovaná expozícia.....	11
3. Scenáre hrania rolí	11
4. Začlenenie komunikačných nástrojov.....	11
5. Stratégie zvládania v reálnom čase.....	11
6. Pozitívne posilňovanie a odmeny	11
7. Spolupráca so zdravotníckymi pracovníkmi.....	11
8. Prechod do reálnych zdravotníckych zariadení	11
METODIKA PRÍSTUPU.....	11
Príklad bodu 2.	11
ANALÝZA ÚLOHY – DENTÁLNA PREHLIADKA inštrumentálna - Spolupráca s srdcom autizmu	11
Zber dát.....	11
Problémové správanie	11
Kritéria zvládnutia	11
Materiály/pomôcky.....	11

ANALÝZA ÚLOHY – PREHLIADKA U LEKÁRA PEDIATRA- v spolupráci so Srdcom autizmu	12
Zber dát	12
Problémové správanie	12
Kritéria zvládnutia	12
Materiály/pomôcky.....	13
ANALÝZA ÚLOHY – DENTÁLNA PREHLIADKA základná- v spolupráci so Srdcom autizmu	13
Zber dát	13
Problémové správanie	14
Kritéria zvládnutia	14
Materiály/pomôcky.....	14
ANALÝZA ÚLOHY – ODBER KRVI základný- v spolupráci so Srdcom autizmu	15
Zber dát	15
Problémové správanie	15
Kritéria zvládnutia	15
Materiály/pomôcky.....	15
ANALÝZA ÚLOHY – SONOGRAFIA BRUCHA základný- v spolupráci so Srdcom autizmu.....	16
Zber dát	16
Problémové správanie	16
Kritéria zvládnutia	17
Materiály/pomôcky.....	17
Príklad bodu 3	18
Extendovaný protokol desenzitizácie – spolupráca so Srdcom autizmu.....	18
Kritéria prechodu na ďalší krok.....	18
Proces výučby.....	18
Správna odpoveď	18
Posilnenie.....	18
Posilnenie reakcie	18
Rýchla odmena:.....	19
Upozornenie.....	19

Metodika:

Príprava dieťaťa s autizmom na návštevu lekára

Táto metodika je navrhnutá tak, aby pomohla deťom s autizmom rozvíjať zručnosti, sebadôveru a pohodlie potrebné na úspešnú návštevu lekára.

Zahŕňa postupy založené na dôkazoch, ako je:

- behaviorálna terapia (ABA)- analýzu správania, postupné vystavovanie podnetom,
- sociálne príbehy,
- vizuálnu podporu.

Metodika zahŕňa niekoľko krokov, treba ich vykonať postupne a dôkladne

1. Príprava a porozumenie pre samotným príchodom do simulačného centra

- u nás zvyčajne 1-2 týždne pred návštevou dieťaťa.

Posúdenie individuálnych potrieb:

- Pochopíte špecifické citlivosti, obavy a komunikačné preferencie dieťaťa.
- Identifikujte spúšťače, ako sú hlasné zvuky, jasné svetlá alebo neznáme rutinné postupy.
- Spolupracujte s terapeutmi a rodičom, aby ste získali poznatky o minulých skúsenostiach v podobných situáciách.

Stanovte si jasné ciele:

- Definujte merateľné ciele, napr. „Dieťa bude sedieť v čakárni 5 minút bez stresu.“
- Podrobnejšie príklady sú na konci manuálu, boli vytvorené v spolupráci so Srdcom autizmu v projekte a boli podporené grantom nadácie VUB.

2. Pripravte si materiály, ktoré pomôžu nácviku

U nás zvyčajne využívame materiály z primárneho nácvikového zariadenia, napr. Srdce autizmu

Sociálne príbehy:

Srdce Autizmu

- Vytvorte personalizovaný sociálny príbeh, ktorý opisuje každý krok návštevy lekára, vrátane vizualizácií a jednoduchého jazyka (napr. „Najprv sa zaregistrujeme pri stole. Potom si sadneme do čakárne.“).
- Zdôrazňujte pozitívne výsledky, ako je lepší pocit alebo získanie nálepiek. Buďte veľmi entuziastický, prejavujete pozitívne emócie.

Vizuálne rozvrhy:

- Na načrtnutie postupnosti návštevy použite obrázkový rozvrh alebo sociálny príbeh.
- Vhodný je aj sociálny príbeh, ktorý dieťa pozná, alebo podobný, ak je žiaduca generalizácia..
- Zahrňte obrázky simulačnej ambulancie, urgentu alebo nemocničnej izby, lekára, nástrojov (napr. fonendoskopu, ihly, šktidla, tampónov, ale aj nábytku ako napr. stoličky).
- Zahrňte obrázky prípadných odmien.

3. Hranie rolí a simulácia

Samotné návštevy:

- V simulovanej ambulancii alebo na urgente alebo v nemocničnej miestnosti treba opakovane prejsť protokolom podľa analýzy správania ako bolo vopred nadizajnované.
- Samotnú simuláciu vykonáva len trénovaná osoba, najlepšie lekár, stomatológ, ak je k dispozícii, aby simulácia bola, čo najviac realistická.
- Precvičte si činnosti, ako je registrácia, sedenie na vyšetrovacom stole a natiahnutie ruky pre predstieranú manžetu na meranie krvného tlaku.
- Podľa potreby treba viac opakovaní. Postupujte podľa protokolu, ktorý bol navrhnutý.
- V prípade problémového správania, zastavte procedúru tak, ako vyžaduje protokol.
- Nepokúšajte sa pokračovať cez problémové správanie.

Posilňovanie očakávaného správania:

- Počas nácviku učte upokojujúce stratégie, ako je hlboké dýchanie alebo používanie zmyslových nástrojov.

4. Postupné vystavovanie

Desenzibilizácia krok za krokom:

- V prípade neúspechu základného postupu sa realizuje desenzibilizácia.
- Začnite jednoduchými, neohrozujúcimi krokmi, ako je napríklad jazda okolo simulovanej ambulancie-jej budovy, priblíženie sa k simulovanej ambulancii.
- Pokračujte vstupom do budovy, sedením v čakárni a krátkym stretnutím s personálom.

- Používajte časté prestávky a pokračujte až vtedy, keď je dieťa spokojné s aktuálnym krokom.
- Niekedy bude potrebné veľa návštev. Nesnažte sa urýchliť postup mimo protokolu.
- Odmeňujete/posilňujete vhodné správanie.

5. Pozitívne posilňovanie

Systémy odmeňovania:

- Ponúknite odmeny za dokončenie každého kroku (nálepky, obľúbené občerstvenie alebo preferované činnosti).
- Dieťa výslovne pochváľte za konkrétne správanie (napr. „Urobil si skvelú prácu, keď si potichu čakal!“). Treba byť veľmi entuziastický pri každom úspechu.

Budujte motiváciu:

- Návštevu spojte s niečím, čo má dieťa rado, napríklad s obľúbenou činnosťou, ktorá je naplánovaná po návšteve.
- Párujte časti protokolu s pozitívnymi odmenami alebo zážitkami.
- Spojte návštevu s iným príjemným zážitkom, napr. návšteva ZOO.

Neposilňujete nesprávne správanie – častá chyba

- Ak dieťa dobre urobí úlohu, napríklad odber krvi, neposilňujte možnosť prikladania si ihly dieťaťom ku ruke, hranie sa so škrtidlom, tieto úkony nebudú možné u pediatra a môžu vyvolať problémové správanie.

6. Adresujte zmyslové aspekty vyšetrenia

Pripravte sa na možné zmyslové potreby vyvolávajúce problémové správanie:

- Aj v simulačnom centre sa snažte nevyvolávať a neeskalovať problémové správanie. Toto sa môže preniesť na správanie u lekára v budúcnosti a ťažko sa odstraňuje.
- V prípade potreby poskytnite slúchadlá s potlačením hluku, slnečné okuliare alebo predmety na upokojenie.
- Zabezpečte, aby personál simulačného centra poznal preferencie dieťaťa (napr. stlmenie svetla, obmedzenie blikajúcich predmetov).

Vytvorte pokojné prostredie:

- Návštevy plánujte počas menej rušných hodín v simulačnom centre, napr. mimo výučby študentov, mimo semestra alebo v popoludňajších hodinách, ak je to možné, aby ste minimalizovali čakanie a nadmernú stimuláciu.

7. Podpora komunikácie

Zjednodušte jazyk:

- Používajte jasné, konkrétne pokyny a vyhýbajte sa abstraktným frázam.
- Poskytnite dieťaťu čas na spracovanie a reakciu.
- Používajte, čo najprirodzenejšiu komunikáciu, simulujte reálne prostredie.
- Avšak, keď je to potrebné, môže sa použiť aj emočne podporná komunikácia.

Alternatívna komunikácia:

- Ak dieťa nehovorí verbálne alebo ich uprednostňuje, použite nástroje augmentatívnej a alternatívnej komunikácie (AAC).
- Medzi ne patrí aj posunková reč, ak ju dieťa ovláda, alebo kartičkový systém, resp. počítačové systémy komunikácie.
- Alternatívne sa počas procesu môžu použiť aj rozvrhy-a dieťa si odliepa, čo už bolo vykonané. Je však potrebné potom pred návštevou lekára sa pokúsiť ich odstrániť.

8. Spolupráca s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti

Informujte lekára:

- Zdieľajte sa o poznatky o potrebách, spúšťačoch a stratégiách dieťaťa.
- Čím viac lekár dieťa pozná, tým lepšie.
- Povzbudte lekára alebo sestričku aby vysvetlil postupy jednoduchými slovami a predvedol nástroje.

Vypracujte rutinný postup „najprv - potom“:

- Používajte výroky typu: „Najprv skontrolujeme tvoju hmotnosť, potom dostaneš nálepku.“
- Najskôr ťa pichneme, potom dostaneš kačičku.

9. Debríng a spätná väzba

Zhodnoťte každú návštevu:

- Prediskutujte s dieťaťom a opatrovateľmi, čo sa podarilo a čo by sa mohlo zlepšiť.

- Podľa potreby upravte stratégie s cieľom riešiť problémy. Nie vždy sa kroky na prvý raz odhadnú správne.

Udržujte konzistenciu:

- Plánujte pravidelné návštevy, aby ste si vybudovali vzťah a časom znížili úzkosť.

10. Monitorovanie pokroku

Sledujte priebeh:

- Používajte tabuľku alebo denník na zaznamenávanie vykonaných krokov a pokroku v priebehu času.
- Vzory analýz správania v spolupráci so Srdcom autizmu sú v prílohe.
- Oslavujte míľniky, ako napríklad dokončenie návštevy s minimálnou pomocou.

Upravte ciele:

- Na základe pokroku dieťaťa postupne zavádzajte nové výzvy, napríklad absolvovanie konkrétnych procedúr.

Intervencia v simulačnom centre pre nácvik návštevy lekára u dieťaťa s autizmom

Simulačné centrá môžu poskytnúť veľmi účinné prostredie na pomoc deťom s autizmom naučiť sa orientovať pri návšteve zdravotnej starostlivosti. Tieto centrá ponúkajú realistické, ale kontrolované prostredie, v ktorom možno intervencie prispôbiť špecifickým potrebám dieťaťa.

Tento prípravný krok zabezpečí, že skutočná návšteva bude menej zastrašujúca a lepšie zvládnuteľná, čím sa vytvorí základ pre dlhodobý úspech v interakcii so zdravotnou starostlivosťou.

Výhody intervencie v simulačnom centre

1. Realistické prostredie:

- Autentický nábytok, nástroje a usporiadanie napodobňujú skutočné klinické skúsenosti.
- Simulované ambulancie a centrálny príjem s čo najvernejším prostredím.

2. Kontrolované premenné:

- Senzorické vstupy možno upraviť podľa potrieb dieťaťa a na plánovať vopred.

3. Bezpečný priestor na učenie:

- Chyby sú príležitosťou na rast bez reálnych následkov
- Avšak procedúry musia byť vykonané odborne.

4. Prispôsobené scenáre:

- Intervencia je prispôsobená tak, aby zodpovedala vývojovej úrovni dieťaťa, štýlu komunikácie a špecifickým problémom.

5. Opakovanie a dôslednosť:

- Časté sedenia umožňujú dieťaťu osvojiť si úlohy a rutinné postupy v priebehu času.

Zámery a ciele intervencie:

Prostredníctvom tohto procesu dieťa získava:

1. Predvídateľnosť

Jasné pochopenie toho, čo sa bude diať v ordinácii lekára.

Oboznámenie sa s prostredím zdravotnej starostlivosti:

- Zoznámiť dieťa s prostredím podobným skutočným klinikám alebo nemocniciam.
- Znecitlivíte ho na zdravotnícke vybavenie, zvuky a postupy.

2. Sebadomie

Znalosť znižuje úzkosť a posilňuje sebadôveru.

Budovanie sebadôvery:

- Postupne znižujte strach a úzkosť tým, že dieťa vystavíte lekárskej scenáriu v podpornom prostredí.

3. Zručnosti

Nácvik pripravuje dieťa na zvládanie reálnych situácií, zlepšuje jeho schopnosť zvládať stres a efektívne komunikovať počas návštevy.

Rozvoj zručností:

- Naučte základné správanie, ako je pokojné sedenie, tolerovanie vyšetrenia a dodržiavanie pokynov.
- Precvičujte komunikáciu a stratégie zvládania situácie v reálnom prostredí.

Kľúčové techniky pre nácvik simulácií - skúsenosti

Používajte vizuálne podpory:

- Pred hraním rolí ukážte obrázky alebo videá toho, čo sa deje počas skutočnej návštevy lekára.
- Posilnite každý krok pomocou vizuálneho plánu, ktorý môže dieťa počas činnosti sledovať.

Zamerajte sa na predvídateľnosť:

- Počas každého cvičenia opakujte rovnaký postup.
- Konzistentnosť pomáha dieťaťu osvojiť si sled udalostí a znižuje strach z neznámeho.

Učte stratégie zvládania:

- Zahrňte techniky upokojujovania, ako napr:

Stláčanie stresovej loptičky alebo držanie zmyslového predmetu počas cvičnej skúšky.

Počítanie alebo spievanie obľúbenej piesne na odpútanie pozornosti od potenciálneho nepohodlia.

Riešenie špecifických obáv:

- Ak má dieťa špecifické obavy (napr. strach z ihel alebo stetoskopu), zavádzajte tieto prvky postupne. Napríklad

Začnite jednoduchým ukázaním nástroja.

Nechajte dieťa, aby sa ho dotýkalo a skúmalo ho vlastným tempom.

Postupujte k simulácii jeho používania neohrozujúcim spôsobom.

Používajte pozitívne posilňovanie:

- Pochváľte dieťa za účasť, a to aj v malej miere, napríklad za to, že niekoľko sekúnd nehybne sedí alebo drží ruku.
- Za vykonanie krokov ponúknite hmatateľné odmeny (nálepky, občerstvenie alebo žetóny).

Kroky pre intervenciu v simulačnom centre

METODIKA PRÍSTUPU

1. Príchod dieťaťa na simulačné centrum v sprievode rodiča/terapeuta
2. Postup podľa analýzy úlohy- zvolíme vždy najlepší zo zvolených variantov
3. Postu podľa desenzitácie podľa potreby

Príklad bodu 2.

ANALÝZA ÚLOHY – DENTÁLNA PREHLIADKA inštrumentálna - Spolupráca s srdcom autizmu

Zber dát

Predvedzte každý krok z Analýzy úlohy. Dáta sa zapisujú ako plus (+), ak dieťa daný krok vykonalo bez problémového správania, alebo mínus (-), ak dieťa krok nevykonalo, t.j odmietlo krok vykonať, alebo prejavilo problémové správanie.

Problémové správanie

je akékoľvek správanie, ktoré dieťaťu bráni v kooperácii pri lekárskom vyšetrení vrátane: kriku, agresivity, seba-agresivity, únik z miestnosti, odsúvanie ruky dospelého, plač, ničenie materiálov a iných.

Kritéria zvládnutia

vykonanie všetkých krokov analýzy úlohy na 100 % 2 dni za sebou s 3 rôznymi ľuďmi. V prípade možnosti, vykonanie analýzy úlohy na 100 % priamo v ambulancii lekára.

Materiály/pomôcky

Simulačná ambulancia, stolička (najlepšie takú, kde si vie aj ľahnúť a oprieť hlavu), dentálny podbradník, elektrická kefka s okrúhrou hlavicoou, dentálna maska, dentálne zrkadlo, rukavice, dentálna niť, (X-ray doštička).

Dátum									
Realizátor									
1. Sedí na stoličke									
2. Akceptuje dentálny podbradník									

3. Akceptuje slnečné okuliare									
4. Akceptuje svetlo potrebné pre vyšetrenie									
5. Akceptuje že dospelý má masku a rukavice									
6. Akceptuje používanie dentálneho zrkadla v ústach – 15 sek									
7. Akceptuje ak dospelý počíta/dotýka sa zubou s prstom (rukavice na ruke)									
8. Akceptuje pustenú elektrickú kefku po všetkých zuboch									
9. Akceptuje dentálnu niť (zubný meččík) na dolných zuboch									
10. Akceptuje dentálnu niť (zubný meččík) na horných zuboch									
11. Akceptuje dentálny háčik na 10 sekúnd									
12. Zahryzne sa do x-ray dostičky na 15 sek.									
13. Akcentuje dentálnu prehliadku na 2 min									
14. Akcentuje dentálnu prehliadku na 5 min									
Počet kladne predvedených krokov:									
Percento:									

ANALÝZA ÚLOHY – PREHLIADKA U LEKÁRA PEDIATRA- v spolupráci so Srdcom autizmu

Zber dát

Predvedte každý krok z Analýzy úlohy. Dáta sa zapíšu ako plus (+), ak dieťa daný krok vykonalo bez problémového správania, alebo mínus (-), ak dieťa krok nevykonalo, t.j odmietlo krok vykonať, alebo prejavilo problémové správanie.

Problémové správanie

je akékoľvek správanie, ktoré dieťaťu bráni v kooperácii pri lekárskom vyšetrení vrátane: kriku, agresivity, seba-agresivity, únik z miestnosti, odsúvanie ruky dospelého, plač, ničenie materiálov a iných.

Kritéria zvládnutia

vykonanie všetkých krokov analýzy úlohy na 100 % 2 dni za sebou s 3 rôznymi ľuďmi. V prípade možnosti, vykonanie analýzy úlohy na 100 % priamo v ambulancií lekára.

Materiály/pomôcky

Simulačná plne vybavená ambulancia, stolička, rukavice, stetoskop, palička na vyšetrenie hrdla, otoskop, lôžko

Dátum								
Realizátor								
15. Dieťa čaká pred miestnosťou 1 min.								
16. Vojde do miestnosti na pokyn „pod’ dnu“ (alebo podobné)								
17. Sadne si na stôl/stoličku								
18. Dvihne si tričko								
19. Nechá si stetoskopom popočúvať srdce								
20. Nechá si stetoskopom popočúvať pľúca na chrbte.								
21. Nechá si vyšetriť ústa a hrdlo								
22. Nechá si otoskopom vyšetriť nos								
23. Nechá si otoskopom vyšetriť ucho								
24. Láhne si na lôžko								
25. Nechá si vyšetriť brucho								
Počet kladne predvedených krokov:								
Percento:								

ANALÝZA ÚLOHY – DENTÁLNA PREHLIADKA základná- v spolupráci so Srdcom autizmu

Zber dát

Predvedte každý krok z Analýzy úlohy. Dáta sa zapisujú ako plus (+), ak dieťa daný krok vykonalo bez problémového správania, alebo mínus (-), ak dieťa krok nevykonalo, t.j odmietlo krok vykonať, alebo prejavilo problémové správanie.

Srdce Autizmu

Problémové správanie

je akékoľvek správanie, ktoré dieťaťu bráni v kooperácii pri lekárskom vyšetrení vrátane: kriku, agresivity, seba-agresivity, únik z miestnosti, odsúvanie ruky dospelého, plač, ničenie materiálov a iných.

Kritéria zvládnutia

vykonanie všetkých krokov analýzy úlohy na 100 % 2 dni za sebou s 3 rôznymi ľuďmi. V prípade možnosti, vykonanie analýzy úlohy na 100 % priamo v ambulancií lekára.

Materiály/pomôcky

Simulačná ambulancia, stolička (najlepšie takú, kde si vie aj ľahnúť a oprieť hlavu), dentálny podbradník, elektrická kefka s okrúhrou hlavicou, dentálna maska, dentálne zrkadlo, rukavice, dentálna niť, (X-ray doštička).

Dátum								
Realizátor (študent LF UK)								
1. Dieťa čaká pred miestnosťou 1 min.								
2. Vojde do miestnosti na pokyn „pod dnu“ (alebo podobné)								
3. Sadne si na stôl/stoličku								
4. Akceptuje sací zvuk po dobu 15 sekúnd								
5. Akceptuje zvuk vŕtačky po dobu 15 sekúnd								
6. Akceptuje dentálny podbradník po celú dobu prehliadky.								
7. Akceptuje svetlo								
8. Otvorí ústa na inštrukciu „otvor ústa“								
9. Akceptuje dentálne zrkadielko po dobu 15 sekúnd								
10. Akceptuje dentálny háčik po všetkých zuboch.								
11. Akcentuje dentálny háčik po zadných stoličkách pri pustenom sacom zvuku.								
12. Akcentuje dentálny háčik po zadných stoličkách pri pustenom zvuku vŕtačky								
13. Vypláchne si ústa s vodou								
Počet kladne predvedených krokov:								
Percento:								

ANALÝZA ÚLOHY – ODBER KRVI základný- v spolupráci so Srdcom autizmu

Zber dát

Predvedzte každý krok z Analýzy úlohy. Dáta sa zapíšu ako plus (+), ak dieťa daný krok vykonalo bez problémového správania, alebo mínus (-), ak dieťa krok nevykonalo, t.j odmietlo krok vykonať, alebo prejavilo problémové správanie.

Problémové správanie

je akékoľvek správanie, ktoré dieťaťu bráni v kooperácii pri lekárskom vyšetrení vrátane: kriku, agresivity, seba-agresivity, únik z miestnosti, odsúvanie ruky dospelého, plač, ničenie materiálov a iných.

Kritéria zvládnutia

vykonanie všetkých krokov analýzy úlohy na 100 % 2 dni za sebou s 3 rôznymi ľuďmi. V prípade možnosti, vykonanie analýzy úlohy na 100 % priamo v ambulancii lekára.

Materiály/pomôcky

Simulačná plne vybavená ambulancia, stolička, rukavice, ihla, tampóny, škrtidlo, dezinfekčný roztok, vata, leukoplast

Dátum								
Realizátor lekár								
1. Dieťa čaká pred miestnosťou 1 min.								
2. Vojde do miestnosti na pokyn „pod’ dnu“ (alebo podobné)								
3. Sadne si na miesto odberu.								
4. Nechá si zdvihnúť rukáv trička, ak je to potrebné.								
5. Položí ruku do opierky.								
6. Nechá si stiahnuť škrtdlom biceps na 10 sekúnd.								
7. Stlačí loptičku v zovretej pästi 5x.								
8. Nechá si tampónom aplikovať dezinfekciu na miesto odberu.								
9. Nechá si priložiť ihlu k žile (ihla je chránená krytom).								
10. Dieťa si nechá stlačiť kožu medzi nechtami (1x štipnutie), pričom ihla ide smerom na kožu (s krytom).								
11. Nechá si podržať ihlu pri žile po dobu 15 sekúnd (škrtdlo je odstránená).								
12. Nechá si pridržať vatový tampón po dobu 10 sekúnd.								
13. Dieťa si nechá prelepiť vatový tampón leukoplastom.								
Počet kladne predvedených krokov:								
Percento:								

ANALÝZA ÚLOHY – SONOGRAFIA BRUCHA základný- v spolupráci so Srdcom autizmu

Zber dát

Predvedte každý krok z Analýzy úlohy. Dáta sa zapisujú ako plus (+), ak dieťa daný krok vykonalo bez problémového správania, alebo mínus (-), ak dieťa krok nevykonalo, t.j odmietlo krok vykonať, alebo prejavilo problémové správanie.

Problémové správanie

je akékoľvek správanie, ktoré dieťaťu bráni v kooperácii pri lekárskom vyšetrení vrátane: kriku, agresivity, seba-agresivity, únik z miestnosti, odsúvanie ruky dospelého, plač, ničenie materiálov a iných.

Príklad bodu 3

Extendovaný protokol desenzitizácie – spolupráca so Srdcom autizmu

Kritéria prechodu na ďalší krok

3 za sebou idúce **pokusy (trials)** bez problémového správania, prípadne 3 za sebou idúce **10 sek. intervaly** so žiaducim správaním.

Proces výučby

Vytvorte si 2 – 3 príležitosti na učenie zručnosti. Začnite s prvým krokom. Ak dieťa dosiahne 3 za sebou idúce kladné reakcie (3 +) alebo 3 za sebou idúce kladné intervaly, plynulo prejdite na ďalší krok. Ak má dieťa v danom kroku 3 za sebou idúce záporné reakcie (3 -), vráťte sa o krok späť, kde pri kladnej reakcii správanie posilnite a **ukončíte učenie**. K učeniu sa vráťte neskôr a začnite znova od prvého kroku.

Správna odpoveď

dieťa predvedie daný krok bez problémového správania (krik, plač, odchádzanie z miesta, odsúvanie ľudí/materiálov, agresivita, sebaagresivita, či iné správanie, ktoré môže interferovať s vyšetrením).

Posilnenie

Posilňovanie je základným princípom aplikovanej behaviorálnej analýzy (ABA), ktorá sa široko používa na podporu želaného správania u detí s autizmom.

Zahŕňa poskytnutie následku, ktorý zvyšuje pravdepodobnosť, že sa správanie v budúcnosti zopakuje.

Účinné stratégie posilňovania sú individualizované na základe preferencií dieťaťa, jeho vývinovej úrovne a špecifických cieľov správania.

(vyberte viacero z hodnotenia preferencií):

Posilnenie reakcie

Reakcia dieťaťa alebo osoby: Napríklad úspešne splní úlohu alebo prejaví žiadané správanie.

reakcia: S nadšením a jasne to oceniť, napríklad:

„Skvelé, podarilo sa ti to!“

„Výborne, si úžasný/á!“

„Fantastická práca, len tak ďalej!“

Rýchla odmena:

Chrumka alebo malý cukrík.

Nafúknutie alebo prasknutie bubliny (ak je to vizuálne motivujúce).

Rozkrútenie vĺčika.

Krok	Popis	Poznámka
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		

Upozornenie

- Návčik v simulačnom centre je nápomocné na vytváranie zručností pri plánovaní návštev lekára, je však potrebná odbornosť personálu, pretože môže dôjsť k eskalácii problémového správania a následne oddialeniu možnosti návštevy lekára.
- Treba konzultovať s profesionálmi, lekármi, špecialistami na behaviorálnu terapiu - behaviorálnymi analytikmi.